

Dokumentet gäller för: Funktionsstöd/ÄO/ HSL/ Stöd och service	Dokumenttyp: Rutin	Beslutsdatum:	Reviderat datum: 260508/CU,LS
Revideringsansvarig Verksamhetsutvecklare HSL	Revideringsintervall: Vid behov	Beslutad av:	Version: 2.0

Rutin vid cytostatikabehandling - omhändertagande av utsöndringar och avfall

1. Syfte

Syftet med rutinen är att säkerställa omvårdnadsarbetet efter att en patient fått cytostatika.

2. Genomförande

○ Inledning

Cytostatika är läkemedel som kan utsöndras via kroppsvätskor i flera dagar efter administrering. Kroppsvätskor som kräkning, urin, avföring, blod och svett kan innehålla cytostatika i låg koncentration upp till 7 dagar efter avslutad behandling, om ingen annan information finns. För exempel på läkemedel, se Anvisning för läkemedelshantering.

○ Skyddsutrustning

Vid all omvårdnad och hantering av läkemedel, avfall och tvätt, där kontakt med läkemedel eller kroppsvätskor från cytostatikabehandlad patient kan finnas, ska följande användas:

- Patientbunden skyddsrock med lång ärm och muddar, antingen engångs eller flergångs.
- Nitril-handskar (osterila eller sterila beroende på situation).
- Dubbla handskar används vid hantering av /risk för direkt kontakt med koncentrerat cytostatikaläkemedel.
- Skyddsglasögon eller visir - vid risk för skvätt eller stänk mot ansiktet
- Basala hygienrutiner ska alltid följas.

Gravida ska inte komma i kontakt med cytostatika

○ Hantering av utsöndringar (urin, avföring, kräkning, svettindränkt material)

Utsöndringar ska hanteras omgående.

Gör så här vid tömning:

- Töm försiktigt ner utsöndring i spoldesinfektor där sådan finns - annars i toalett, spola två gånger.
- Spill torkas upp direkt och området sköljs rikligt med vatten.

Urinflaska

- Ska vara personbunden
- Lock används
- Tömning enligt ovan
- Flaskan sköljs noga med vatten
- Släng efter användningstidens slut

Bäcken

- Ska vara personbunden
- En plastpåse träs över bäckenet före användning
- Tömning enligt ovan
- Rengöring av utsidan med ytdesinfektion plus
- (Rengör i spoldesinfektor vid behov)
- Inför återanvändning till annan patient ska bäcken köras både i spoldesinfektor **och** rengöras med ytdesinfektion plus

Urinkateterpåse (KAD-påse)

- Tömbar KAD-påse används - annars klipps påsen försiktigt upp och innehållet töms enligt ovan.

○ **Tvätthantering**

Vid bäddning och omhändertagande av sängkläder ska arbete ske på sådant sätt att sängkläder inte skakas och "uppvirvling" sker.

➤ **Central tvätt**

- Tvätt läggs i vattenlöslig säck, knyts och placeras i röd plastsäck.

➤ **Egen eller gemensam tvättmaskin**

- Samla tvätt i plastpåse och töm i maskinen utan att röra vid innehållet.
- Kör separat på högsta temperatur plagget tål.
- Om gemensam tvättmaskin används körs maskinen tom på minst 60°C efteråt.

○ **Avfallshantering**

➤ **Ordinärt boende:**

- Det material som kommit i direkt kontakt **med läkemedel**, till exempel medicinbägare och material för infusion ska kasseras i kärl för farligt avfall.
- Övrigt avfall som kommit i kontakt med utsöndringar, till exempel kateterpåsar, munskydd, handskar, kräkpåsar ska samlas i dubbla plastpåsar, försluts väl och slängs i patientens egna hushållsavfall.

- Sjuksköterska ansvarar för att beställa och lämna ut kärl för farligt avfall till patient, samt återföra kärl och boka hämtning på enhetens lokal – se tydlig förklaring nedan.

➤ **Särskilt boende (SÄBO):**

- Det material som kommit i direkt kontakt **med läkemedel**, till exempel medicinbägare och material för infusion ska kasseras i kärl för farligt avfall.
- Övrigt avfall som kommit i kontakt med utsöndringar till exempel kateterpåsar, munskydd, handskar, kräkpåsar ska läggas i påse, försluts väl och slängs i kärl för farligt avfall.
- Enhetschef ansvarar för att beställa och lämna ut kärl för farligt avfall till patient, samt återföra kärl och boka hämtning på enhetens lokal – se förklaring nedan.

Uppsamling av Farligt avfall

- Speciell kartong för *farligt avfall* ska användas, en kraftig/svart påse sätts inuti och etikett "Farligt avfall – cytostatika" sätts på kartongen. Etiketten ska innehålla uppgift om vårdinrättning, avdelning, telefonnummer och datum.
- När behållaren är fylld till $\frac{3}{4}$ försluts denna och ställs därefter i uppsamlingsrum eller på anvisad plats.
- Materialet beställs via förrådsbeställning.
- Hämtning av kärl bokas via Stena Recyclings applikation: [Lathund Stena /HSL-handboken](#).

○ **Särskilda situationer**

Peroral cytostatikabehandling

- Rutiner kring själva läkemedelshanteringen - se Anvisning för läkemedelshantering.

Prover (blod och urin)

- Hanteras enligt ordinarie provtagningsrutin.
- Kräver inte särskild märkning.
- Basal hygien och skyddsutrustning enligt ovan

Madrass- och textilskydd

Hos patienter med inkontinens eller kraftiga kräkningar bör:

- Plastskydd användas över madrass och huvudkudde.